

**Diagnoza przeprowadzona
w Zespole Szkół Zawodowych nr 1 w Kielcach
na potrzeby realizacji przedsięwzięć
z EFS + na lata 2021 - 2027**

DYREKTOR
Zespołu Szkół Zawodowych Nr 1
w Kielcach
.....
mgr inż. Monika Biskup
Dyrektor ZSZ nr 1 w Kielcach

Zespół Szkół Zawodowych nr 1
25-378 Kielce, ul. Zgoda 31
tel. 41 36 76 181, fax 41 36 76 935
NIP 657 17 49 154, REG. 292440050

Alcega
z up. PREZYDENTA MIASTA
GMINA KIELCE
mgr Piotr Łojek
DYREKTOR
Wyczału Edukacji, Kultury i Sportu
.....
Organ prowadzący – Gmina Kielce

Podstawa prawna:

- Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027;
- Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030.

Cel:

Dostosowanie się do wytycznych określających warunki i procedury realizacji projektów w obszarze edukacji w ramach EFS+ na lata 2021 - 2027, które służą zapewnieniu niezbędnej koordynacji działań podejmowanych w całym kraju z wykorzystaniem środków EFS. Zastosowanie „Wytycznych” ma zapewnić zgodność działań podejmowanych w ramach CS lit. e, CS lit. f z udziałem środków EFS z polityką krajową w obszarze edukacji, której warunki zostały określone w krajowych dokumentach strategicznych i programowych, a także spójność między interwencją EFS na poziomie krajowym i regionalnym oraz komplementarność interwencji EFS i EFRR.

Celem interwencji EFS+ w ramach CS lit. e jest poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy.

Celem interwencji EFS+ w ramach CS lit. f jest wspieranie równego dostępu do dobrej jakości włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji.

Zakres:

Diagnoza odnosi się do projektów realizowanych dla Priorytet FESW.08 Edukacja na wszystkich etapach życia, Działanie FESW.08.04 Rozwój szkolnictwa branżowego - Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Zgodnie ze Zintegrowaną Strategią Umiejętności 2023 realizowane będą tematy:

Temat 1. Upowszechnianie istniejących oraz opracowanie i wdrażanie nowych rozwiązań diagnozujących predyspozycje i umiejętności dzieci, młodzieży i osób dorosłych;

Temat 2. Upowszechnianie istniejących oraz opracowanie i wdrażanie nowych rozwiązań na rzecz rozwoju umiejętności podstawowych i przekrojowych oraz zawodowych dzieci, młodzieży i osób dorosłych;

Temat 4. Wspieranie kadr zarządzających w edukacji formalnej w tworzeniu warunków dla rozwoju umiejętności;

Temat 6. Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych kadr uczących w edukacji formalnej;

Temat 17. Rozwijanie, wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja efektywnego doradztwa zawodowego dzieci, młodzieży i osób dorosłych;

Temat 18. Przygotowanie i doskonalenie kadr dla doradztwa zawodowego;

Temat 21. Rozwijanie jakościowe i ilościowe praktyk i staży krajowych i zagranicznych dla osób uczących się w ramach edukacji formalnej i pozaformalnej;

Temat 24. Integracja edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego.

Wsparcie w ramach RP może obejmować w szczególności:

- a) bezpośrednie wsparcie szkół lub placówek systemu oświaty, ich uczniów lub kadry, obejmujące m.in:
- rozwój kompetencji kluczowych uczniów, w rozumieniu zalecenia Rady z dnia 22 maja 2018r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz. Urz. UE C 189 z 04.06.2018, str. 1), a także uzdolnień i zainteresowań uczniów, w tym poza edukacją formalną;
  - wsparcie cyfryzacji danej szkoły lub placówki w zakresie organizacyjnym lub procesowym lub w zakresie rozwoju kompetencji cyfrowych uczniów lub kadry;
  - wsparcie dla uczniów zagrożonych przedwczesnym wyjściem z systemu edukacji;
  - wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z obszarów wiejskich oraz z rodzin o niskim statusie społeczno-ekonomicznym, przy zapewnieniu braku stygmatyzacji (np. wsparcie powinno być kierowane do oddziałów klasowych lub szkół, a nie pojedynczych uczniów);
- b) wsparcie ogólnodostępnych szkół lub placówek systemu oświaty w prowadzeniu skutecznej edukacji włączającej;
- c) wsparcie jakości kształcenia zawodowego, w tym szkolnictwa branżowego, rozwijanie współpracy szkół lub placówek z pracodawcami i szkołami wyższymi oraz upowszechnianie nauczania w miejscu pracy po przez realizację staży zawodowych, które są realizowane z zachowaniem najwyższych standardów jakości, na zasadach określonych w tej ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, tak aby ułatwiały uzyskanie doświadczenia i nabywania umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania pracy w zawodzie;
- d) wsparcie dostępu do doradztwa zawodowego oraz jego jakości, które jest wolne od stereotypów płciowych w wyborze ścieżek edukacyjnych i zawodowych, a także wspiera przełamywanie tych stereotypów.

Zakres wsparcia udzielanego w ramach RP może objąć w szczególności:

- 1) organizację staży uczniowskich (dla techników i szkół branżowych I stopnia) z zachowaniem najwyższych standardów jakości w celu uzyskania umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania pracy w zawodzie;
- 2) organizacja staży lub praktyk zawodowych (innych niż staże uczniowskie) dla uczniów szkół branżowych;
- 3) wsparcie uczniów szkół branżowych m. in. poprzez kwalifikacyjne kursy zawodowe w szczególności w ramach ZSK, zajęcia dodatkowe ukierunkowane na rozwijanie umiejętności podstawowych i przekrojowych, działania dwujęzyczne, edukację ekologiczną, zajęcia w ramach działań antydyskryminacyjnych, zajęcia psychologiczno-pedagogiczne, doradztwo zawodowe, wsparcie w zakresie edukacji włączającej (upowszechnianie modelu np. przestrzeń dostępnej szkoły lub wspieranie procesu transformacji szkolnictwa specjalnego);
- 4) podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej/doradców zawodowych m.in: w zakresie zapobiegania przemocy, wsparcia dla uczniów zagrożonych przedwczesnym opuszczeniem systemu edukacji.

Analiza SWOT

Rozpoznanie sytuacji wewnętrznej i zewnętrznej – analiza mocnych i słabych stron placówki (ANALIZA SWOT) w zakresie:

- a) potrzeby uczniów w zakresie ich lepszego przygotowania do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy, z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych

Mocne strony	Słabe strony
1. Wysoki poziom nauczania potwierdzony wynikami egzaminów zewnętrznych.	1. Niewystarczające zdobywanie i podnoszenie umiejętności podstawowych i przekrojowych niezbędnych na rynku pracy uczniów.
2. Pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej na praktyki uczniów, realizację kursów i zajęć dodatkowych dla uczniów oraz na zakup nowoczesnych pomocy dydaktycznych.	2. Małe wsparcie uczniów w ramach systemu doradztwa zawodowego.
3. Szeroka oferta zawodów, aktualizowana i dostosowywana do potrzeb i możliwości uczniów, wynikająca z oczekiwań środowiska i lokalnego rynku pracy.	3. Brak kursów rozwijających zainteresowania zawodowe uczniów.
4. Uczestnictwo uczniów w zewnętrznych olimpiadach, konkursach związanych z zawodem.	4. Brak kursów zawodowych dających konkretne kwalifikacje i pożądaných na rynku pracy.
5. Szkoła wprowadza innowacyjne treści nauczania.	5. Niewystarczające treści w szkolnych programach dot. poruszania się uczniów na rynku pracy oraz poszukiwania pracy i rozmów kwalifikacyjnych z pracodawcami.
6. Współpraca z instytucjami w zakresie kształcenia zawodowego uczniów (CK Technik, pracodawcy m.in. Trzuskawica, POLONEZ PLUS, ATLAS, PLK Polskie Linie Kolejowe, BETARD, SM Bocianek, LINGUM, PRO100, Targi Kielce).	6. Niska frekwencja uczniów.
7. Klasy patronackie z ww. przedsiębiorcami.	7. Mała atrakcyjność zajęć.
8. Zajęcia wyrównujące dysproporcje edukacyjne uczniów.	8. Niesystematyczność uczniów w korzystaniu z oferty zajęć pozalekcyjnych.
9. Współpraca z wyższymi uczelniami w zakresie kształcenia zawodowego.	9. Brak wiary w siebie.
10. Dbanie o dobre wyposażenie pracowni komputerowych i zawodowych.	10. Brak umiejętności pracy w zespole.
11. Duży potencjał rozwojowy szkoły.	11. Brak umiejętności komunikacji interpersonalnej i autoprezentacji.
	12. Niski poziom wiary w zdobyte umiejętności, brak przekonania o własnej wartości wśród uczniów.

Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Umożliwienie uczniom podnoszenia kwalifikacji zawodowych i umiejętności podstawowych i przekrojowych uczniów w ramach programów UE. 2. Większe szanse na znalezienie zatrudnienia przez absolwentów nie tylko w kraju, ale również za granicą. 3. Dobra współpraca szkoły z pracodawcami, wyższymi uczelniami. 4. Poszerzenie oferty zajęć dodatkowych rozwijających zainteresowania i umiejętności podstawowe i przekrojowe uczniów. 5. Wykorzystywanie lokalnych przedsiębiorców w celu uatrakcyjnienia nauczania zawodowego. 6. Rozwijanie profesjonalnego systemu szkolnictwa zawodowego. 7. Rozwój świadomości i otwartości młodych ludzi. 8. Nauczanie języków obcych ukierunkowane na potrzeby rynku pracy. 9. Promocja szkoły w środowisku jako szkoły dającej szansę zdobycia kwalifikacji zawodowych zwiększających możliwości zatrudnienia. 10. Cykliczne spotkania z pracodawcami, promowanie szkoły w środowisku lokalnym, dni otwarte szkoły. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obawa uczniów przed wybieraniem technikum. 2. Duża konkurencyjność na rynku edukacyjnym szkół. 3. Deficytowa liczba miejsc w zakładach pracy do realizacji staży i praktyk zawodowych. 4. Brak urozmaiconego rynku pracy. 5. Niewystarczające powiązanie komunikacyjne ze szkołą z sąsiednich miejscowości. 6. Zajęcia lekcyjne prowadzone do późnych godzin popołudniowych.

b) potrzeby nauczycieli w zakresie doskonalenia kompetencji zawodowych, wynikające z planu rozwoju szkoły lub placówki systemu oświaty prowadzącej kształcenie zawodowe, z zapotrzebowaniem w/w podmiotów na nabycie przez nauczycieli określonych kwalifikacji lub kompetencji oraz z zapotrzebowaniem rynku pracy

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobrze przygotowana kadra pedagogiczna. 2. Stałe doskonalenie zawodowe nauczycieli. 3. Stosowanie nowoczesnych metod kształcenia. 4. Doświadczenie w przygotowaniu uczniów do konkursów, olimpiad przedmiotowych. 5. Świadomość konieczności modernizacji i gotowość do wprowadzania innowacji w edukacji. 6. Obserwacja i wykorzystanie tendencji rozwojowych do dostosowywania programów nauczania. 7. Wymiana doświadczeń pomiędzy nauczycielami w zakresie dostosowywania programów nauczania do potrzeb rynku pracy. 8. Dobre wykorzystanie wiedzy posiadanej przez nauczycieli. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak pozytywnego nastawienia niektórych nauczycieli do innowacyjnych zmian. 2. Mało efektywny przepływ informacji na temat nowoczesnych technik nauczania pomiędzy zespołami przedmiotowymi. 3. Za mało urządzeń technicznych, multimedialnych, sprzętu audiowizualnego i informatycznego, aby prowadzić ciekawsze, innowacyjne zajęcia. 4. Niewielki zakres stosowania nowoczesnych metod kształcenia z wykorzystaniem technologii 5. Brak środków finansowych na dodatkowe kształcenie 6. Brak szkoleń zawodowych odpowiadających na potrzeby obecnego rynku pracy.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa jakości funkcjonowania szkoły. 2. Uatrakcyjnienie procesu kształcenia. 3. Podnoszenie jakości własnej pracy i doskonalenie praktyki dydaktycznej. 4. Polepszenie wyników egzaminów maturalnych i zawodowych. 5. Rozwijanie umiejętności nauczycieli niezbędnych w społeczeństwie wiedzy i technologii. 6. Pozyskiwanie kadry kształcącej na nowych kierunkach kształcenia dostosowanych do potrzeb rynku pracy i zgodnie z trendami rynkowymi. 7. Dostęp do wyższych uczelni i ośrodków doradztwa dla nauczycieli. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Częste wprowadzanie zmian w przepisach i wymaganiach dotyczących danego zawodu. 2. Niższe wyniki nauczania. 3. Pogarszająca się sytuacja finansowa. 4. Niestabilny rynek pracy — ograniczenia w zatrudnianiu kadry pedagogicznej.

Proponowane potrzeby nauczycieli w zakresie doskonalenia kompetencji zawodowych: szkolenia z zakresu pracy z uczniem z niepełnosprawnością oraz uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych, szkolenia z zakresu niedyskryminacji, zapobiegania przemocy i zaburzeniom psychicznym, szkolenia dla doradców zawodowych związane z tematami przeciwdziałania stereotypom płciowym, niedyskryminacji oraz wyboru ścieżek edukacyjnych dla uczniów, w tym dotyczące wsparcia wyboru dziewcząt w zakresie STEM2, wsparcie szkoleniowe i doradcze dla nauczycieli niebędących doradcami zawodowymi w realizacji treści z zakresu doradztwa zawodowego, szkolenia związane z nowymi technologiami i oraz zielonymi zawodami, wyjazdy studyjne dla uczniów i nauczycieli, szkolenia zawodowe w ramach kwalifikacji rynkowych aby lepiej i pełniej odpowiadać na potrzeby rynku pracy i uczniów.

c) potrzeby szkoły i placówki systemu oświaty dotyczące wyposażenia w pomoce dydaktyczne

Mocne strony	Słabe strony
1. Nieliczne pracownie w dobrym stanie technicznych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szybko starzejąca się infrastruktura informatyczna i multimedialna w szkole. 2. Brak środków finansowych na ich modernizację. 3. Częste usterki komputerów w pracowniach komputerowych. 4. Mała moc niedająca sobie rady z nowym specjalistycznym oprogramowaniem niezbędnym do kształcenia zawodowego oraz rozwijania kwalifikacji zawodowych. 5. Brak środków na uzupełnianie materiałów eksploatacyjnych i zużywalnych na pracowniach zawodowych.
Szanse	Zagrożenia
1. Poprawa infrastruktury edukacyjnej szkoły uwzględniająca potrzeby szkoły jako ośrodka egzaminacyjnego.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszenie atrakcyjności placówki. 2. Ograniczenie możliwości nowoczesnego przygotowania uczniów do potrzeb rynku pracy.

1. Cel badania:

Głównym celem badania było zidentyfikowanie potrzeb edukacyjnych uczniów aktualnych klas od 1 do 5 technikum i klas 2 i 3 szkoły branżowej oraz potrzeb z zakresu doskonalenia zawodowego nauczycieli przedmiotów zawodowych, a także stworzenie warunków do ich zaspokojenia. Badania te były poprzedzone wcześniejszymi licznymi konsultacjami i sugestiami także ze strony rodziców młodzieży szkolnej, którzy zgłaszali potrzebę dostosowania umiejętności swoich dzieci do obecnych potrzeb pracodawców na rynku pracy.

Celem diagnozy jest dostarczenie kompleksowej wiedzy na temat potrzeb edukacyjnych i rozwojowych uczniów, kadry dydaktycznej, rodziców i opiekunów prawnych uczniów oraz samej szkoły jako placówki edukacyjnej. Diagnoza służy optymalnemu zaplanowaniu działań w przyszłych projektach edukacyjnych szkoły w odniesieniu do posiadanych zasobów, zdefiniowanych problemów grupy docelowej oraz wskazanych zajęć o charakterze wyrównawczym i dodatkowym. Proces profesjonalizacji pracy z uczniem wymaga indywidualnego podejścia do każdego ucznia, w tym do ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz z niepełnosprawnościami lub zaburzeniami rozwoju.

Celem szkoły jest rozwinięcie u uczniów kompetencji zawodowych ukierunkowanych na przygotowanie do wymogów regionalnego rynku pracy z uwzględnieniem kluczowych branż regionu oraz rozwinięcie kompetencji zawodowych u nauczycieli przedmiotów zawodowych. Szkoła kładzie nacisk na rozwijanie praktycznych umiejętności wykorzystywania nowoczesnych narzędzi ICT w procesie uczenia się, planowanie własnej kariery zawodowej, wzrost postaw przedsiębiorczych. Zależy jej również na jak największym uatrakcyjnieniu oferty edukacji formalnej i pozaformalnej aby tym samym przyciągnąć do siebie jak największe grono młodych ludzi poszukujących swojej ścieżki

rozwoju po szkole podstawowej. A takie możliwości daje kształcenie uczniów zgodnie z nowoczesnymi trendami rynkowymi i z wykorzystaniem najnowszych technologii jakie są dostępne aby jak najbardziej uczynić jak najbardziej atrakcyjnym proces kształcenia uczniów i nauczycieli.

Placówka będzie podnosić atrakcyjność i jakość swojej oferty edukacyjnej poprzez realizowanie zajęć pozalekcyjnych, oferowanie dodatkowych kursów i szkoleń dla swoich uczniów, umożliwienie im odbycia staży uczniowskich u pracodawców oraz zawodowych praktyk i staży zagranicznych. Działania te sprawią, iż zmniejszy się dysproporcja w osiągnięciach uczniów w trakcie procesu kształcenia. Uczniowie z terenów wiejskich zdobędą dodatkowe kompetencje i kwalifikacje zawodowe dzięki czemu większy się ich atrakcyjność zawodowa na rynku pracy. Posiadając więcej niż jedna kwalifikację będą mogli swobodniej poruszać się po rynku pracy i łatwiej znaleźć odpowiadające im zatrudnienie zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami.

Działania objęte programem rozwojowym:

- a) Doradztwo edukacyjno-zawodowe obejmujące spotkania z doradcą zawodowym oraz warsztaty dotyczące planowania ścieżki kariery zawodowej oraz autoprezentacji i komunikacji interpersonalnej.
- b) Pomoc uczniom w tworzeniu własnego warsztatu pracy intelektualnej oraz pełnego i świadomego uczestnictwa w życiu społecznym.
- c) Wspomaganie ucznia w rozwoju poprzez wsparcie pedagogiczne, psychologiczne oraz socjalne, w tym stypendia unijne.
- d) Dodatkowe zajęcia z zakresu kształtowania postaw antydyskryminacyjnych.
- e) Dodatkowe zajęcia wyrównawcze służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia.
- f) Dodatkowe zajęcia przygotowujące uczniów do zewnętrznych egzaminów zawodowych oraz maturalnych.
- g) Wdrożenie innowacyjnych metod nauczania w środowisku wirtualnym z wykorzystaniem platformy edukacyjnej e-learning, odznaczających się wyższą skutecznością niż metody tradycyjne, z uwzględnieniem narzędzi ICT w obszarze m.in. nauki języków obcych oraz przedsiębiorczości.
- h) Dodatkowe zajęcia z rozwijające umiejętności podstawowe i przekrojowe niezbędne na rynku pracy.
- i) Udział uczniów szkoły w kursach i szkoleniach zawodowych pożądanym na rynku pracy (w tym m.in. pozyskiwaniu i edycji danych przestrzennych z EWMAPA, CAD 2D i 3D, modelowaniu i skanowaniu 3D, obsługi specjalistycznego oprogramowania, obsługi koparko – ładowarki, spawania blach i rur spoinami pachwinowymi metodą MAG 135 – 1, florystyczny, rysunku dla architektów, montowanie stolarki budowlanej i suchej zabudowy, operatora wózka widłowego, prawa jazdy kat. B, instalatora odnawialnych źródeł energii: pompy ciepła + fotowoltaika, druku 3D, projektowanie grafiki komputerowej.
- j) Współpraca szkoły z pracodawcami lokalnymi i regionalnymi służąca podniesieniu kwalifikacji zawodowych poprzez odbycie przez uczniów praktyk i staży uczniowskich obejmujących praktyczną naukę zawodu.
- k) Realizacja dualnego kształcenia (edukacja szkolna – formalna i poza szkolna)
- l) Współpraca szkoły z pracodawcami zagranicznymi w celu odbycia zawodowych praktyk i staży na rynku europejskim.
- m) Zajęcia laboratoryjne i warsztatowe, wykłady, seminaria oraz konferencje organizowane we współpracy z wyższymi uczelniami, m. in. Politechnika Świętokrzyska w Kielcach.

- n) Wizyty studyjne w firmach, których profil działania odpowiada kierunkom kształcenia oraz na targach branżowych.
- o) Doposażenie pracowni w niezbędny sprzęt do realizacji zajęć pozalekcyjnych oraz na poszczególnych kierunkach kształcenia.
- p) Kursy kwalifikacyjne lub szkolenia doskonalące dla uczniów w zakresie tematyki związanej z praktyczną nauką zawodu.
- q) Kursy kwalifikacyjne, szkolenia doskonalące oraz studia podyplomowe dla nauczycieli, w tym przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela kształcenia zawodowego w ramach zawodów nowo wprowadzonych do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, zawodów wprowadzonych w efekcie modernizacji oferty kształcenia zawodowego albo tworzenia nowych kierunków nauczania lub zawodów, na które występuje deficyt na regionalnym lub lokalnym rynku pracy oraz braki kadrowe wśród nauczycieli kształcenia zawodowego.
- r) Realizacja założeń Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2023 oraz kształcenie zgodnie z założeniami Zintegrowanego Systemy Kwalifikacji.

Odpowiedzią na oczekiwania uczniów i nauczycieli będzie opracowanie projektu/-ów oraz pozyskanie funduszy na zapewnienie szerokiego wsparcia w uzyskiwaniu dodatkowych kompetencji oraz w celu efektywnego wspierania rozwoju umiejętności podstawowych, przekrojowych i zawodowych, powyższe działania zostaną uzupełnione o zakup niezbędnych czy brakujących pomocy dydaktycznych do przeprowadzenia tych działań czyli realizacji zajęć zawodowych szkolnych a przede wszystkim realizowanych w projekcie. Obecnie realizacja tych zajęć jest niemożliwa lub znaczenie utrudniona ze względu właśnie na braki sprzętowe oraz niewystarczającą jeszcze w tym zakresie wiedzę nauczycieli. W wyniku tego uczniowie i nauczyciele zdobędą i/lub uzupełnią kompetencje/kwalifikacje zawodowe, które ułatwią uczniom/absolwentom wejść na rynek pracy oraz pozwolą efektywniej nauczycielom nauczać młodzież.

2. Narzędzia badawcze:

Podczas prac nad dokumentem zastosowano wywiady ankietowe przeprowadzone wśród uczniów, rodziców, nauczycieli oraz przedsiębiorców z lokalnego rynku pracy w okresie luty - kwiecień 2023 roku. Ponadto dokonano analizy otoczenia zewnętrznego funkcjonowania szkoły na rynku lokalnym.

Wykorzystano następujące metody badawcze zastosowane podczas prac nad diagnozą:

- Wywiadu /ankiety dla ucznia, dla nauczyciela. Dzięki zastosowaniu tej metody możliwe było poznanie rzeczywistych potrzeb uczniów oraz nauczycieli w kwestii jakości kształcenia zawodowego.
- Wywiadu – wywiad telefoniczny oraz osobisty z pracodawcami.
- Spis z inwentarza ZSZ nr 1 pracowni do zawodów.
- Analiza wyników egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w Zespole Szkół Zawodowych nr 1 w Kielcach. (www.oke.lodz.pl/raport z egzaminów zawodowych)
- Analiza istniejących danych; w ramach tej metody zostały przeanalizowane dane źródłowe pochodzące z GUS, PUP, dokumentów strategicznych regionu w zakresie: rynku pracy, gospodarki, również dane statystyczne będące w zasobach szkoły dotyczące m. in.: liczby uczniów, wyników, zdawalności matur i egzaminów zawodowych, wyposażenia i finansowania szkoły – spis z inwentarza.

- Analiza rekomendowanego wyposażenia opracowanego przez KOWEZiU, wytycznych MEN oraz wymagań wyposażenia stanowisk egzaminacyjnych opracowanych przez OKE Łódź.
- Analiza danych zastanych.
- Wywiady przeprowadzone z dyrekcją i kadrami dydaktycznymi szkoły.
- Zebrane opinie uczniów i rodziców ZSZ nr 1 w Kielcach.

Analiza danych oraz badania ankietowe miały na celu:

1. kompleksową ocenę wybranych obszarów działania szkoły (ze szczególnym uwzględnieniem sposobu przygotowania ucznia do podjęcia pracy) i zaproponowanie elementów wymagających poprawy bądź kontynuacji, bądź wprowadzenia nowych tak, aby zwiększyć w przyszłości zainteresowanie uczniów szkolnictwa zawodowego wyborem „ścieżki zawodowej”;
2. nawiązanie współpracy przedsiębiorców/pracodawców ze szkołami;
3. określenie potencjału szkoły w ww. zawodach (w tym zaplecza dydaktycznego, środków oraz przygotowania nauczycieli) oraz wskazanie obszarów problemowych i szans rozwojowych;
4. określenie profilu społecznego uczniów, ich potrzeb i oczekiwań zawodowych, postaw wobec pracy oraz skłonności do uczenia się przez całe życie;
5. określenie jakości kształcenia zawodowego w ZSZ nr 1;
6. wsparcie na rzecz doskonalenia kwalifikacji i kompetencji nauczycieli kształcenia zawodowego w ZSZ nr 1;
7. ocenę szkoły w zakresie doposażenia bazy dydaktycznej w pracowniach specjalistycznych pod kątem możliwości przygotowania uczniów do egzaminów zawodowych oraz poruszania się po rynku pracy oraz wzmocnienia postawy kształcenia się przez całe życie;
8. określenie bieżących potrzeb pracodawców/partnerów społeczno-gospodarczych.

3. Uczestnicy badań:

W badaniu wzięli udział uczniowie klas od 1 do 5 technikum uczący się w zawodach: t. budownictwa, t. architektury krajobrazu, t. budowy dróg, t. inżynierii sanitarnej, t. robót wykończeniowych w budownictwie, t. geodeta, t. technologii drewna, t. transportu kolejowego, t. spawalnictwa, t. stylisty, t. przemysłu mody oraz uczniowie klas drugich i trzecich szkoły branżowej: magazynier – logistyk, murarz – tynkarz, stolarz, monter sieci i instalacji sanitarnych.

Drugą grupę badanych stanowili nauczyciele przedmiotów zawodowych oraz instruktorzy praktycznej nauki zawodu. Skierowano do nich pytania związane z potrzebami związanymi z doksztalaniem i podnoszeniem kompetencji.

4. Analiza wyników przeprowadzonego badania:

Ankiety przeprowadzono wśród ok. 85% uczniów oraz wśród 90% nauczycieli w ZSZ nr 1 w Kielcach w okresie luty - kwiecień 2023 roku.

Ankietowani w pytaniu dotyczącym zainteresowania udziałem w projekcie w 95% zadeklarowali chęć uczestnictwa w nim, natomiast w samym procesie szkoleniowym zadeklarowało swój udział 91% ankietowanych uczniów. Co pokazuje jak duża jest potrzeba i chęć do takich form praktycznej nauki zawodu wśród uczniów. Mają oni świadomość iż na obecnym rynku pracy nie wystarczy im już tylko jedna kwalifikacja wyniesiona ze szkoły na całe życie i że będą i tak musieli zdobywać nowe aby uatrakcyjnić swoją osobę na rynku pracy na tle innych kandydatów. Cieszy fakt iż chcą na to wykorzystać możliwości jakie stworzyłby im udział w projekcie oraz zainwestować swój obecny czas i zaangażowanie.

W opinii respondentów (uczniowie) najbardziej przydadzą się zajęcia z praktycznej nauki zawodu (w celu przygotowania do egzaminu kwalifikacyjnego w danym zawodzie), kwalifikacyjne rynkowe i szkolenia w celu zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia u coraz bardziej wymagających pracodawców, zajęcia z doradztwa zawodowego, wsparcie ukierunkowane na działania antydyskryminacyjne oraz rozwiązania związane z ekologią.

Nauczyciele wskazywali na potrzebę uaktualnienia kwalifikacji zawodowych i rynkowych, uzupełnienia wiedzy i umiejętności w zakresie zielonych zawodów, oraz obsługi nowoczesnych narzędzi multimedialnych i sprzętu informatycznego, zwiększających atrakcyjność i efektywność procesu nauczania (zwłaszcza nauczyciele kształcenia ogólnego). Jak podkreślają poznanie nowych metod uczenia, chociażby z wykorzystaniem Zintegrowanej Strategii Kwalifikacji oraz wiedza i w jak wzbogacić i uatrakcyjnić proces kształcenia wykorzystując nowe technologie takie jak AI czy wirtualną rzeczywistość w znacznym stopniu pomoże im lepiej i efektywniej uczyć oraz zaciekawiać uczniów zajęciami.

Respondenci w pytaniu, w którym mieli ocenić zajęcia z praktycznej nauki zawodu wskazywali na nieodpowiednią formę realizacji praktyk, brak możliwości odbycia stażu w rzeczywistych warunkach oraz złe wykorzystanie wiedzy teoretycznej w praktyce. Jednocześnie uczniowie wskazują na wagę kształcenia technicznego. Jak widać większość uczniów kładzie nacisk na zajęcia z praktycznej nauki zawodu, wiedza ta będzie im przydatna w przyszłej pracy. Takie odpowiedzi badanych potwierdzają wcześniejszy wniosek iż wzbogacenie zajęć o wykorzystanie nowinek technologicznych i położenie większego nacisku na praktyczne aspekty nauki zawodu jest zgodne z ich oczekiwaniami i potrzebami. Tym samym sami przyznają iż z przyjemnością uczestniczyli by w takich zajęciach a to pozwala nam zniwelować problem z frekwencją oraz zwiększyć ich zaangażowanie. Stosunkowo duży odsetek ankietowanych, jest zainteresowany stażem zorganizowanym przez szkołę u przedsiębiorców.

Jako uprawnienia dodatkowe, które respondenci (uczniowie) chcieliby posiadać najczęściej wskazywano kursy: CAD 2D i 3D, modelowanie i skanowanie 3D, obsługi specjalistycznego oprogramowania, obsługi koparko – ładowarki, spawania blach i rur spoinami pachwinowymi metodą MAG 135 – 1, florystyczny, rysunku dla architektów, montowania stolarki budowlanej i suchej zabudowy, oczyszczania twarzy i laminacji brwi i rzęs, operatora wózka widłowego, prawa jazdy kat. B, pozyskiwanie i edycja danych przestrzennych z EWMAPA, instalatora odnawialnych źródeł energii: pompy ciepła + fotowoltaika, grafiki komputerowej i druku 3D.

5. Podnoszenie umiejętności i kwalifikacji przez uczniów:

Oferta edukacyjna Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 w Kielcach w zakresie szkolnictwa zawodowego odpowiada potrzebom lokalnego rynku pracy, zarówno pracodawców, jak i przyszłych pracowników. Szkoła kształci w zawodach deficytowych i zrównoważonych w powiecie kieleckim. Dla zawodów, w których kształci szkoła, po ukończeniu szkoły kluczowe jest zdobycie dodatkowych uprawnień, dzięki którym podniosłyby się kompetencje zawodowe absolwentów, co dałoby im większe szanse na znalezienie pracy zgodnej z ich kwalifikacjami i posiadanym wykształceniem. Absolwenci ZSZ nr 1 wyraźnie zwiększyliby swoje szanse na rynku pracy, gdyby posiadali ukończony kurs obsługi specjalistycznego oprogramowania, CAD 2D i 3D, pozyskiwania danych przestrzennych z EWMAPA, obsługi koparko – ładowarki, spawania blach i rur spoinami pachwinowymi metodą MAG 135 – 1, florystyczny, rysunku dla architektów, montowania stolarki budowlanej i suchej zabudowy, oczyszczania twarzy i laminacji brwi i rzęs, operatora wózka widłowego, prawa jazdy kat. B, instalatora odnawialnych źródeł energii: pompy ciepła + fotowoltaika, grafiki komputerowej czy druku oraz modelowania 3D.

Ponadto ZSZ nr 1 w Kielcach będący przedmiotem niniejszej diagnozy wpisuje się priorytety unijnej polityki spójności. Szkoła oferuje kształcenie w wielu zawodach z obszaru inteligentnych specjalizacji tj. Zrównoważony Rozwój Energetyczny oraz Technologie Informacyjno-Komunikacyjne, dając wyraz trosce o prawidłowy rozwój lokalnego rynku edukacyjnego.

Kryterium decydującym o wyborze miejsca i kierunku kształcenia przez uczniów jest możliwość znalezienia zatrudnienia po ukończeniu szkoły oraz możliwości zarobkowe w danym zawodzie i chęć wykonywania określonego zawodu, a także szybkie nabycie uprawnień, kwalifikacji czy umiejętności potrzebnych do pracy zawodowej. Niestety w trakcie nauki w szkołach zawodowych zaniedbywany jest kontakt uczniów z rynkiem pracy. Uczniowie szkół zawodowych mogliby skuteczniej wypełniać lukę na rynku pracy, w oparciu o dodatkowe możliwości jakich nie może dać im szkoła a jakie możliwe są do zapewnienia poprzez pozaszkolne formy kształcenia.. Jest to wyjście naprzeciw ważnym wyzwaniom jakimi są: zmieniający się rynek pracy i edukacji, niż demograficzny, starzenie się społeczeństwa, popyt na wykształcenie techniczne i zawodowe, społeczny wizerunek wykształcenia zawodowego, otwarcie zagranicznych rynków pracy, rozwój technologiczny.

W świetle panującego niedostatecznego przygotowania zawodowego uczniów, niepokoi fakt, że w ofercie dydaktycznej ZSZ nr 1 w Kielcach prawie nie zdarzają się zajęcia pozalekcyjne, które pozwalałyby na poszerzanie wiedzy zdobytej na przedmiotach zawodowych i miały formę dodatkowych ćwiczeń praktycznych z wykorzystaniem nowoczesnej bazy oraz pożądaných na rynku przez pracodawców kwalifikacji rynkowych z wykorzystaniem nowych technologii takich jak wirtualna rzeczywistość czy sztuczna inteligencja. Podstawą dobrego przygotowania młodzieży do wejścia na rynek pracy jest także prowadzenie kształcenia zawodowego, a w szczególności kształcenia praktycznego we współpracy z przedsiębiorcami. Podstawową dziedziną współpracy ZSZ nr 1 z pracodawcami jest organizacja praktycznej nauki zawodu dla uczniów techników. Zajęcia praktyczne odbywają się w pracowniach szkolnych, które jednak mimo dobrego wyposażenia nie zapewniają rzeczywistych warunków pracy.

Potrzeby edukacyjne uczniów szkoły w zakresie doskonalenia i doksztalcenia w kontekście wymagań nowoczesnego kształcenia :

- zajęcia pozalekcyjne w ramach doradztwa zawodowego;
- udział w kursach z tematyki zielonych zawodów i instalacji OZE;
- organizacja dodatkowych kursów i szkoleń specjalistycznych umożliwiających uczniom uzyskiwanie kompetencji i kwalifikacji rynkowych w ramach ZSK w szczególności kompetencji cyfrowych;
- staże u przyszłych pracodawców i nauka poprzez praktykę;
- organizowania zajęć służących podnoszeniu świadomości antydyskryminacyjnej.

6. Podnoszenie umiejętności i kwalifikacji przez nauczycieli:

Nauka zawodu potrzebna jest także w odniesieniu do grup zawodowych, odpowiedzialnych za kształcenie innych. Nie można wyobrazić sobie pozytywnych zmian w obrębie szkolnictwa zawodowego bez ciągłego procesu podwyższania umiejętności i kwalifikacji nauczycieli. Nasza kadra pomimo wysoko wykształconych kompetencji zawodowych wyraża chęć dalszego doksztalcenia i poszerzania wiedzy. Wynika to z konieczności reagowania na nowo pojawiające się potrzeby doskonalenia zawodowego, nowe technologie dostępne na rynku i możliwe do wykorzystania w procesie kształcenia. Mając na względzie nowe zadania ustawowe nakładane na

jednostki gminne jak i powiatowe zaleca się prowadzenie szkoleń oraz innych form kształcenia i podnoszenia kwalifikacji również z nowych obszarów tematycznych oraz z wykorzystaniem ZSK.

Wraz ze wzrostem stażu nauczycieli spada powszechność uczestnictwa w kursach kwalifikacyjnych, kursach doskonalących i studiach dyplomowych. Wraz z wiekiem i stażem, nauczyciele nieco rzadziej korzystają z niektórych form podnoszenia kompetencji i kwalifikacji. Co znajduje przełożenie na atrakcyjność zajęć z uczniami.

Potrzeby edukacyjne nauczycieli szkoły w zakresie doskonalenia i doksztalcenia w kontekście wymagań nowoczesnego kształcenia:

- doskonalenie zawodowe w ramach doradztwa zawodowego;
- studia podyplomowe
- doskonalenie w zakresie obsługi programów, technologii w szczególności kompetencji cyfrowych;
- szkolenia w zakresie innowacyjnych metod nauczania, w tym TIK i multimediiów w dydaktyce;
- kursy/szkolenia w zakresie zielonych zawodów lub podnoszących kwalifikacje i kompetencje zawodowe.

7. Zakres doposażenia i modernizacji szkoły:

Istnieją braki w wyposażeniu zarówno pracowni, jak i warsztatów w nauczanych zawodach. Nauczyciele oceniając wyposażenie niezbędne do realizacji celów dydaktycznych, w znacznej mierze stwierdzili braki w doposażeniu pracowni kształcenia zawodowego. Szybko starzejący się i nie wystarczający sprzęt komputerowy oraz multimedialny. Do prowadzenia zajęć oraz przygotowania do egzaminów zawodowych na zakładanym poziomie brakuje: odpowiedniej ilości stanowisk oraz pojedynczych sztuk doposażenia, ale przede wszystkim materiałów eksploatacyjnych i zużywalnych. Analizując potrzeby nauczycieli można stwierdzić, iż wyposażenie pracowni jest zgodne z podstawą programową dla zawodów, lecz stale wymaga uzupełniania i unowocześniania. Profesjonalny i nowoczesny sprzęt pozwoli na spełnianie potrzeb coraz bardziej wymagającego rynku pracy, co zwiększy poziom kwalifikacji naszych uczniów.

8. Współpraca szkoły z Zakładami pracy – Partnerzy i Patroni współpracujący ze Szkołą:

Zespół Szkół Zawodowych nr 1 w Kielcach kładzie bardzo duży nacisk na dobrą współpracę z pracodawcami funkcjonującymi na lokalnym i regionalnym rynku pracy. Współpraca z firmami jest stale rozszerzana i obejmuje następujące przedsiębiorstwa: m.in. Trzuskawica, POLONEZ PLUS, ATLAS, PLK Polskie Linie Kolejowe, BETARD, SM Bocianek, LINGUM, PRO100, Targi Kielce).

Obecna współpraca szkoły z pracodawcami daje uczniom możliwość zdobywania wiedzy podczas praktyk zawodowych u pracodawców, uczestniczenia w systemie stypendialnym oraz pierwszeństwo w zatrudnieniu, pracę w okresach wolnych od nauki, a nawet w niektórych przypadkach gwarancję zatrudnienia po ukończeniu szkoły.

9. Innowacyjność szkoły w zakresie rozwiązań programowych, metodycznych i organizacyjnych:

Kluczowym celem reformy kształcenia zawodowego na poziomie ponadpodstawowym jest zwiększenie jego skuteczności i efektywności oraz zharmonizowanie z rynkiem pracy. W co doskonale wpisują się kwalifikacje rynkowe w ramach ZSK. Realizacji tego celu służy, m.in., współdziałanie szkolnictwa zawodowego z pracodawcami.

Współdziałanie to powinno być realizowane nie tylko na poziomie centralnym w ramach polityki oświatowej państwa, ale przede wszystkim na poziomie lokalnym jako bezpośrednia współpraca szkoły z pracodawcami funkcjonującymi na lokalnym i regionalnym rynku pracy.

Nowe szanse dla młodzieży kształcącej się w różnych zawodach daje udział w nowych projektach UE. Umożliwi to udział uczniów w zajęciach kształcenia praktycznego w przedsiębiorstwach przy udziale nauczycieli kształcenia praktycznego i w stażach zawodowych w zakładach pracy. W ramach tych projektów młodzież będzie mogła realizować kursy kwalifikacyjne, zawodowe, szkolenia kompetencyjne, dodatkowe zajęcia zawodowe oraz poznać specyfikę pracy i podnosić swoje kompetencje oraz lepiej i skuteczniej planować swoją ścieżkę zawodową w ramach doradztwa zawodowego.

Realizacja projektów wpłynie na poprawę jakości kształcenia i zmniejszenie niedopasowania kwalifikacji pracowników do potrzeb pracodawców. Tego typu kształcenie pozwala m.in. na: przygotowanie pracownika świadomego oraz znającego specyfikę branży.

Taka zmiana w systemie kształcenia zawodowego da efekty w postaci redukcji bezrobocia wśród ludzi młodych. Zmniejszy się też niedopasowanie kwalifikacji pracowników do potrzeb pracodawców. Aby to osiągnąć, niezbędne jest zainteresowanie i zaangażowanie pracodawców we współpracę ze szkołą. Najbardziej oczekiwaną formą tej współpracy są zajęcia praktyczne i staże dla uczniów u pracodawców.

10. Wnioski i rekomendacje rozwojowe:

Analiza materiału badawczego służy ustaleniu hierarchii potrzeb rozwojowych Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 w Kielcach, w zakresie zewnętrznego (dodatkowego) wsparcia.

Diagnoza wykazała potrzeby w zakresie rozszerzenia oferty ww. placówki o dodatkowe zajęcia służące lepszemu przygotowaniu uczniów do poruszania się na rynku pracy, w obszarach obejmujących m.in.:

- a) kształtowanie umiejętności podstawowych i przekrojowych niezbędnych na rynku pracy,
- b) rozbudzanie kreatywności, przedsiębiorczości i innowacyjności uczniów,
- c) rozwój doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- d) wsparcie pedagogiczne i psychologiczne,
- e) udział uczniów szkoły w kursach i szkoleniach zawodowych pożądanym na rynku pracy, w tym m.in.:
  - kurs obsługi specjalistycznego oprogramowania,
  - kurs druku, modelowania i sanowania 3D,
  - kurs obsługi specjalistycznych programów graficznych,
  - kurs obsługi koparko – ładowarki,
  - kurs spawania blach i rur spoinami pachwinowymi metodą MAG 135 – 1,
  - kurs florystyczny,
  - kurs pozyskiwania i edycji danych przestrzennych z EWMAPA,
  - kurs rysunku dla architektów,
  - kurs montowania stolarki budowlanej i suchej zabudowy,
  - kurs oczyszczania twarzy i laminacji brwi i rzęs,
  - kurs operatora wózka widłowego,
  - kurs prawa jazdy kat. B,
  - kurs instalatora odnawialnych źródeł energii: pompy ciepła + fotowoltaika.

Diagnoza zawiera analizę w zakresie potrzeb ZSZ nr 1 w Kielcach na niezbędne wyposażenie w pomoce dydaktyczne w tym:

- Wyposażenie pracowni i warsztatów szkolnych w sprzęt niezbędny do realizacji dodatkowych zajęć pozalekcyjnych.
- Pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK (technologie informacyjno – komunikacyjne w pracy dydaktycznej) niezbędne do realizacji programów nauczania.
- Doposażenie pracowni w niezbędne wyposażenie dla konkretnych kierunków kształcenia.

Powyższa analiza została poprzedzona diagnozą potrzeb zawierającą inwentaryzację posiadanego przez szkoły wyposażenia, wspomaganie kompetencji cyfrowych poprzedzone zastosowaniem narzędzia SELFIE.

Rekomendacje:

- Zwiększenie kompetencji nauczycieli przedmiotów zawodowych/instruktorów praktycznej nauki zawodu w Zespole Szkół Zawodowych nr 1 w Kielcach w zakresie obsługi nowych technologii.
- Zwiększenie kompetencji uczniów, jako przyszłych uczestników rynku pracy oraz poprawa wyników egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach dających im dodatkowe kwalifikacje rynkowe.
- Doposażenie szkoły i wdrażanie innowacyjnych metod nauczania poprzez zwiększenie aktywności w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych.
- Zacieśnienie współpracy Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 w Kielcach w nauczanych zawodach z partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego (pracodawcami i instytucjami rynku pracy) poprzez organizację szkoleń, staży zawodowych, praktyk oraz wyjazdów studyjnych.

11. Podsumowanie:

Współczesna szkoła funkcjonuje w realiach wolnorynkowych – wymaga zatem, aby oferta edukacyjna była dostosowana do potrzeb, wedle zasady „popyt określa podaż”. Musi więc uwzględniać uwarunkowania rynku pracy, aby nie generować kolejnych bezrobotnych. Postępujący niż demograficzny dla tego rodzaju szkół jest poważnym wyzwaniem i wymaga innowacyjnych rozwiązań i ciągłego rozwoju placówki, aby być konkurencyjnym na lokalnym rynku szkół. Dodatkowo w obecnych czasach osoba na rynku prac powinna posiadać więcej niż jedną kwalifikację co pozwoli jej na swobodne przemieszczanie się i poruszanie po rynku pracy oraz wybór w danej chwili najkorzystniejszych ofert pracy spośród dostępnych w ramach posiadanych kwalifikacji. Odpowiedzią na to w znacznym stopniu jest właśnie posiadanie przez uczniów kwalifikacji rynkowych, najbardziej pożądanых i dających najszersze możliwości pracy. Taki stan pozwoli w znaczącym stopniu zmniejszyć procent bezrobocia wśród młodych osób wchodzących na rynek pracy oraz skróci czas poszukiwania zatrudnienia. Daje to również możliwość bardziej holistycznego rozwoju młodych ludzi. Wzbogacenie procesu kształcenia o nowe technologie i wykorzystanie Wirtualnej rzeczywistości oraz sztucznej inteligencji da możliwość wzbogacenia procesu kształcenia o grywalizację oraz elementy nauki poprzez zabawę, dzięki temu sami uczniowie z przyjemnością będą uczęszczać na takie zajęcia gdzie oprócz praktycznej nauki zawodu będą mieli kontakt z nowinkami technicznymi jakie ich otaczają oraz możliwość zdobycia wiedzy jak je wykorzystać w swojej przyszłej pracy.